

או קורסים אחרים שעובדים סטודנטים בעתודה. שני הילדים הקטנים (בת 15 ובן 12) עדיין לומדים בבית-הספר.

גם לשאלות שנגעו לו אישית לא היה מוכן לענות. ותשובותיו בעניינים אלה היו סתומות וקצרות. בניגוד גמור לתשובותיו בעניינים מיקצועיים - שהיו שוטפות, ברורות ומורחבות.

מאידך, למרות העובדה שהוא מובטל, ואפילו שקל לראות בו קורבן של המערכת הסגורה, שלא היתה מוכנה לדון בדוח שלו, שעליו עבד זמן רב, הוא אינו מנסה לעורר רחמים. בין השורות של תשובותיו אפשר היה להבין שלא רק שלא הציעו לו עבודה בשוק האזרחי כאשר התמטר מצבא-הקבע, אלא שגם נדחה ממקומות עבודה מסויימים בגלל היותו עימואל ולד. בעיקר ממקומות עבודה פוטנציאליים, הקשורים באופן ישיר או עקיף במערכת-הביטחון. אבל רחמים הוא בפירוש אינו מחפש, אולי עבודה כן. הוא מנסה שלא להגזים בחלקו. אלא מדגיש שוב ושוב את דאגתו לגורל צה"ל.

בינתיים אינו מבזבז את זמנו לריק, והוא עובד על ספר הדין בדעתו על מערכת הביטחון. הנושא, אולי, ירד מן הכותרות, אך לא ירד מסדר יומו והוא ממשיך להעסיק אותו. כואב לו שהציבור אינו מייחס לנושא את החשיבות המגיעה לו, ולדבריו טיוח הדב-רים יעלה במחיר יקר במילחמה הבאה.

גם לגבי הישארותו של צה"ל בלבנון בימים אלה יש לולד דיעה ברורה.

● אולי נתחיל מלבנון עכשיו. אתה

חבל שנכנסנו והיינו שם שלוש שנים, וחבל שלא ניתקנו מגע לחלוטין.

● אתה חושב שצריך עכשיו לנתק מגע?

בוודאי.

● באופן חד-צדדי?

כן, הדרך להבטיח את שלום הגליל אינה בהכרח בתוך לבנון.

● אבל יש שקט בגליל.

הלוואי ויהיה.

● ואם יש שקט, אז אולי הדרך הזאת נכונה?

לאנשים אין זיכרון. לפני מלחמת שלום הגליל היה שם שקט. היתה לנו הכנה עם מי שהיה אז בגבול, וזה נשמר יפה. החלטנו, בגלל אירוע מצער של פגיעה בשגריר ארגוב, להשתמש בזה בתור תירוץ ולהיכנס ללבנון. קרה שרצחו שגריר אמריקאי באפגניסטאן, זה לא חייב מלחמה. השקט היה שם ובגליל לפני שנכנסנו.

● אולי עכשיו, בנתונים של היום, אין ברירה אלא להישאר שם?

לדעתי יש ברירה, ואין מה לעשות שם. אפילו אם באופן היפותטי יכולנו, כשהיינו קטנים, להגיע להסדר עם אמל - היום אין לנו מה לחפש שם.

● אתה מתכוון גם להסצנות חילי-האוויר בלבנון?

לגבי ההפצצות היו לנו בעבר אשליות לגבי כוחן הכלי-כול. הם לא היו כלי-כך יעילות במלחמת העולם השנייה - לא ההפצצות הגרמניות על אנגליה ולא הבריטיות על גרמניה - לכל האוטופיסטים שאמנינים שהם יביאו פיתרון סופי וטוטאלי, היו מאז הרבה סיבות לחשוב על כל העניין פעם נוספת.

טנק ישראלי נטוש בסניו אחרי מלחמת יום-הכיפורים צה"ל חולה, ומסרב לעבור למסלול של הבראה?

חושב שדרושה עכשיו נוכחות של צה"ל בלבנון?

עכשיו אני לא מעורבן כפי שהייתי כשהייתי בשורת. לפי אינטואיציה שלי אני חושב שזו ררך של כיוון אחד.

● מה זאת אומרת?

ממה שאפשר לראות מבחוץ - אין לנו מה לחפש שם.

● אתה חושב שפעם היה לנו מה לחפש שם?

וראי שלא. כל מי שחשב שכיבוש של חצי

ההפצצות שלנו בתעלה לא מנעו בסופו של דבר את קירוב הטילים ולא קירוב את השלום עם מצריים. הם קירבו את הרוסים. מאחר שאפילו אם היה ספק להשיג הישג זמני עם ההפצצות, בוודאי שלא היינו מפגינים את הנחישות, כך שאיך שלא נשחק עם זה, כמו שאמר אחד העם: לא זה הרדר.

● אתה חושב אם כך, שנמילתנו של הנוט הישראלי בשבי היא תוצאה של טעות?

זאת פרשה מצערת וכואבה, אני לא בקי בפרטים.

● אתה חושב שיש עם מי לדבר שם?

כראי לשאל את האדונים הנכבדים רכין והאחרים, אני לא בתמונה.

● אילו היו מקבלים את מה שכונה דוח'ולד - הדברים היו נראים היום אחרת?

דוח'ולד הוא יציר כפיה של התיקשורת. היה רוח של צה"ל, לא של ולד, שהורכב מארבעה חלקים. החלק הראשון ניתח את הסיבות לכישלון הצבאי בלבנון ביבשה.

● מתוך קביעה מראש שהיה כישי-לון?

וראי שהיה, ואני לא חושב שיש היום מישו שמטיל ספק בכך שהיה כישלון. אפילו שיאשימו את העיתונאים והפוליטיקאים, וגם אם האשמות האלה נכונות, אין הסבר למחדלים הצבאיים שהיו שם.

● לא היתה שום מניעה צבאית להשיג את המטרות הצבאיות. הדרך היחידה להעריך אופר-ציה צבאית היא להשוות את הביצוע לתיכנון. כל השוואה כזו מעלה פער אדיר. אך אחר מהיעדים שהופיע בתיכנון לא הושג. לא כיתרו את ביירות,

לא הגיעו לכביש ביירות-דמשק, לא הצליחו להוציא את הסורים מהביקעה.

● על איזה שלב של המלחמה אתה מדבר?

על המלחמה עד הפסקת האש הראשונה. מה 6 ביוני 1982 ועד ה-11 באותו חודש.

הדבר היחיד שהושג זה השמרת תשתית המחבלים, שזו היתה המטרה המוצהרת, אבל לא היעד הסמוי, של יצירת סדר חדש בלבנון.

● מה כולל שאר הרוח?

רק רגע, הפער בין הביצוע והתיכנון היה בנסיבות מחמירות.

● כלומר?

בפעם הראשונה בתולדות מלחמות מדינת-ישראל היתה מלחמה בחזית אחת, היו יחסי כוחות של 10 ל-1 ואפילו 20 ל-1. היתה עליונות אווירית מחלטת, אחרי שהשמרנו את הטילים הסוריים, היתה ברכתה השקטה של מעצמת-על ששכחתי את שמה, היתה הפתעה אסטרטגית וטאקטית. הסורים האמינו בשלב הראשון שאי נחנו רק נגד המחבלים.

● השלב הראשון היה בערך חצי היום הראשון?

עד שהיו מהלכים שהתנהלו בביקעה ובכיוון לכביש ביירות-דמשק.

● אתה ממשיך לקרוא למלחמה - מלחמת שלום-הגליל?

אני קורא לה כך כי זה השם הראשון שהופיע. אבל אפשר גם לקרוא לה מלחמת-לבנון.

חשבת שמלחמה כזו היא דה-לוקוס ומסוכנת. לכן ביקשתי וקיבלתי אישור לכרוך אחורה אירועים ממלחמות קודמות, כדי לדעת אם לבנון היתה אפיונה, או שהיא נובעת מדברים שקרו במלחמות קודמות ושיש המשכיות. וזה היה החלק השני של הרוח - לכרוך את הדברים מיקריים, או שהיו להם שורשים במלחמות קודמות. ואז, כשהושלם החלק הזה של העבודה, ביקש בעלי-הבית...

● מי זה?

שכחתי את שמו.

● אתה מתכוון לרמטכ"ל או לשר-הביטחון?

לרמטכ"ל. הוא מינה אותי להכין תוכנית רכי-שנתית לעשר השנים הקרובות לבניין הכוח ביבשה באוויר ובים. תוכנית, שלמרבית הצער לא

בפורום מטכ"ל, למרות העובדה שהיתה הוראה מפורשת של שר-הביטחון לעשות כן.

● האלוסים קיבלו את העבודה לי-עונם?

למיטב ידיעתי רק בודדים קיבלו. העבודה לא הוצגה בפורום מטכ"ל, כי תוכנן מישחק מכור.

● מה זאת אומרת?

נאסר עליי להפיץ את העבודה. לרוב פורום מטכ"ל לפני הדין, אבל אם זה היה הכל - דינו. וזה לא היה הכל. מתוך ארבעה כרכים, שניים

„נוח לחלוב את האוצר כשאין תוכנית כוללת. אני מעז להעלות השערה בראית שאין היום תוכנית מאושרת, כי לא רוצים שתהיה“

נאסרו להצגה, ומהשניים הנותרים הותרה רק הצגה סלקטיבית. בתנאים האלה הגעתי למסקנה שמדובר במישחק מכור. לכן הודעתי שבתנאים כאלה אני לא אציג את העבודה, ולכן לא התי-קיימה ההצגה.

אני שוב מזכיר שלא אני ביקשתי להציג את העבודה, זו היתה יוזמה של השר.

● הרמטכ"ל קרא את העבודה?

כדאי לשאול אותו.

● לפי ידיעתך?

כשהגשתי לו בנובמבר 1984 את כל העבודה, שאלתי אותו אם הוא קרא את החלק הראשון, שהוגש באפריל '83 (שמונה חודשים קודם), והוא אמר שלא. אני יודע מה הוא קרא מאז ומה לא.

העבודה לא הוצגה. אני לא חושב שבגלל זה שאני כתבתי 700 עמודים, המערכת צריכה לעמוד דום. אני חושב שהכל צריך להיבחן, אבל משהו מכל העבודה בטח היה נכון, וזה היה מתברר אחרי בדיקה.

טנק ישראלי פגוע במלחמת-הלבנון. אין לנו מה לחפש בלבנון, ולא היה לנו מה לחפש שם!

הוכנה כשמונה השנים האחרונות עד היום, ועד ככלל.

● וקודם?

הפעם הראשונה היתה ב-1978. זה היה כי תקופה שאכרשה טמיר היה ראש-אגף-תיכנון. אז הוכנה תוכנית רבי-שנתית שהוכנה ושהופעלה. החלק השלישי והרביעי של העבודה זו התוכ-נית הרבי-שנתית, שהכנת בקשיים, שהתגברנו עליהם. כל העבודה הוגשה לרמטכ"ל בנובמבר 1984.

● כמה זמן עבדת עליה?

שלוש שנים בסך-הכל, על כל החלקים. לא עבדתי לבד. החלק הראשון היה עבודת-יחיד עם עזרה מיקצועית, והשאר עם עזרה יותר צפופה.

● כל המומים-הצה"ליים הדרושים היו מתוחים בסניף?

זו שאלה טובה, תיכף אחזור אליה. כשניתחנו מה המשק החולה יכול להשקיע בביטחון, הסתייעתי ברבים טובים - הפרופסור חיים בן-שחר, הפרופסור פינחס זוסמן. החומר הוא של מיטב ידיעתי - היום אנחנו כבר אוטוטו 1987 - העבודה לא נלמדה ביסודיות, היא לא הוצגה

רוב התקופה שלי בצה"ל עסקתי בתיכנון ברמות שונות, וצברתי הבנה ונסיון בינוני. אני לא מכיר אירגון צבאי ועיסקי בהיקף אפילו יותר קטן, שיכול לפעול בצורה סבירה בלי תיכנון. לוא היתה תוכנית רכי-שנתית מפורטת, זה היה מחייב את המערכת להחליט על עדיפויות,

„שר-הביטחון רבין אמר לי שהוא מקבל שבשתי המלחמות האחרונות לא מימש צה"ל את חצי הציפיחות שתלו בו“

לבנון, השארת הסורים שם והתעלמות מהכית-תיות והסיעתיות שם ועשיית ברית עם הלא-מתאימים ויבילו לסדר חדש, היה במיקרה הטוב נאיבי, ובמיקרה הרע אפשר לחפש לו מילה יותר חריפה.

לא היה לנו מה לחפש שם, אבל הנוכחות שלנו שם היא נתון. היום אין מה לחפש שם, לדעתי.